

man maa ikke glemme, at det ikke alene er Gaardene, der blive antastede af Godseierne, men ogsaa Husene, — at see sig berøvet endog kun et lille Stykke Skov eller Tørvejord, som han lige fra Udskiftningen har været vant til at benytte og til deraf at drage en Fordeel, som ikke er ubetydelig for en Mænd i saadanne Raar, som en Huusmands eller Gaardmands i Almindelighed ere. Det synes imidlertid dog at være almindelig Praxis, navnlig i den Egn, hvor jeg er fra, at beskikke i den Retning, thi der er ikke en Godseier, navnlig i det nordlige Fyen, uden at han ved Vortskæfning eller Salg har forbeholdt sig enten Skovlodder, Tørveffjær eller andet Areal. Denne Fremfærd eller Handlemaade, hvad man nu vil kalde det, fra Godseiernes Side, der efter min Formening ikke er Andet end griddt Begjærlighed hos dem efter at tilegne sig saamegen Jord, som de kunne faae fat paa, kunde der imidlertid, saavidt jeg troer, let sættes en Grændse for, naar der hos Ministeriet fattes den tilbørlige Modstand derimod, naar dette ikke var saa villigt til at give Bevillinger i denne Retning, som det har vist sig at være. Jeg kan nu nok forstaae, hvad den ærede Minister sagde før, at dette ikke stete for at føie Godseierne, men det kan dog lade, som om der enten er eller har været Gang hos Ministeriet dertil, og jeg kan ogsaa godt forstaae, at det kan være behageligt for Ministeriet at forskaffe sig Venner blandt de store og mægtige Godseiere. Det forekommer mig dog imidlertid, at et saadant Venfskab taber endeel af sin Betydning, naar det skal erhverves paa den Pligts Beføstning, som jeg troer maa paahvile enhver Minister, og navnlig har Indenrigsministeren at varetage den Ringeres Tarv ligeoverfor den Store og Mægtige.

Jeg skal ikke gaae dybere ind paa Sagen, da den er bleven saa vel belyst af de foregaaende ærede Talere, men indskrænke mig til at udtale, at det er min fulde Overbeviisning, at Intet har virket mere hæmmende og foruroligende paa Fæstebondestanden, og at Intet har modvirket Selveiendoms Fremme i en højere Grad end netop det, at Godseierne have kunnet faae Lov til at forbeholde sig Tilliggendet til Fæstebønderne, naar de skulde

afhændes til Selveiendom. Jeg skal indskrænke mig til disse faa og korte Bemærkninger, idet jeg ønsker, at Regering og Rigsdag snarest muligt ville forene sig om ved Lov at faae dette Uvæsen hævet.

Tscherning: Jeg kan ikke forstaae den besynderlige Formalisme, som troer at gjøre Ret ved at haandhæve Contracter, stiftede efter Fred. af 1787, der er bleven til under Forhold, som ikke i allerførreste Maade ligne de nuværende, og med Hensyn til hvilke man med Rette kan sige, at vistnok ingen af de Contracter, som nu bestaae, ere sluttede under den Forudsætning, at der fornødt kunde eller nyttigt kunde gjøres Brug af denne Forordning. Hvorfor har der været gjort saalidt Brug af den? Fordi man hidtildags ikke har kunnet gjøre sig nogen Fordeel deraf — men nu skal Loven haandhæves, efterat det bliver en let Sag paa Treblemands Beføstning at gjøre sig en stor Fordeel. Det er ved paa den Maade at overholde Loven og haandhæve Contracter, at man giver Anledning til Uredelighed. De nu gjældende Contracter ere afsluttede under saadanne Forhold, at Ingen dengang de afsluttedes, hverken Godseieren eller Bonden, har tænkt sig, at der af den Gaard, som da blev overladt en Bønde, skulde kunne blive indtaget Noget til Skov, og det af den meget simple Grund, at dengang de fleste af disse Contracter bleve afsluttede, fandt Ingen Fordeel ved at have Skov og ved at opelske Skov, og derfor see vi tvertimod, at hvor man paa den Tid kunde rane fra Skovene og bringe Jord over til Ugerland, gjorde man det, saameget man kunde. Nu derimod, da det stiller sig saaledes, at der er anvendt Flid paa Jorden, og da Jorden kan bringe Indtægt for den, som contractmæssig har den, uden nogenstunde at have tænkt paa, at denne Bestemmelse kunde blive bragt i Anvendelse, nu skal der værnes om den. Paa den opdyrkede Jord, der vil man nu oversføre Bestemmelsen, den opdyrkede Jord skal man kunne tage bort, skal kunne tage den bort fra dem, der have lagt deres Sved deri, fordi Træ nu er bleven en lille Smule dyrere, og det skal kaldes at opretholde indgaaede Con-